

Bestandene af kronvildt og dåvildt udvikler sig fortsat voldsomt og er skævt sammensat. Derfor arbejder den nationale hjortevildtgruppe under Vildtforvaltningsrådet på et forslag til en adaptiv forvaltningsplan.

Der er brug for en ny, bæredygtig forvaltning af kron- og dåvildt i Danmark, mener miljøminister Magnus Heunicke. Han og den øvrige regering ønsker at finde en bæredygtig model, som sikrer sunde hjortevildtbestande og løser de forvaltningsmæssige udfordringer med blandt andet skader, som hjortevildtet forårsager på marker og i skove.

Det er baggrunden for, at miljøministeren i 2023 bad Vildtforvaltningsrådet om at komme med forslag til nye initiativer, som kan sikre en bedre forvaltning baseret på frivillige ordninger og eventuelt andre relevante virkemidler.

Adaptiv forvaltning

Vildtforvaltningsrådet har længe diskuteret hjortevildtet, men medlemmerne har endnu ikke kunnet finde fælles fodslag i spørgsmålet. Det fik i 2023 formand Jan Eriksen til at tage roret. Han har nu sat sig i spidsen for rådets hjorteudvalg, den nationale hjortevildtgruppe, og har inviteret de regionale hjortevildtgrupper til et to-dages seminar i 2024.

”Vi må erkende, at der ind

til videre ikke har været meget fremdrift i arbejdet med at sikre en bæredygtig hjortevildtforvaltning, så nu er der brug for, at vi samler kræfterne om det,” siger Jan Eriksen. Vildtforvaltningsrådet mener, at vejen til en bæredygtig forvaltning af det store hjortevildt bør gå via en adaptiv forvaltningsplan. At en forvaltning er adaptiv betyder, at den løbende bliver tilpasset i takt med udviklingen.

”I Danmark er der en del fordomme og misforståelser om, hvad adaptiv forvaltning egentlig er,” siger Jan Eriksen, ”og derfor håber jeg, vi i den kommende tid kan få emnet belyst lidt bedre for eksempel ved at kigge over Atlanten. I USA og Canada har man adaptiv forvaltning på stort set alle arter, og det fungerer glimrende.”

Stor vækst

Når der er brug for nytænkning inden for hjortevildtforvaltningen, skyldes det, at bestandene af både kron- og dåvildt er vokset gennem flere årtier, og en skæv køns- og alderssammensætning med flere hun- end handyr sætter yderligere skub i væksten.

Bestandene er

nu så store, at mange landmænd lider tab, når afgrøder bliver trampet ned og raseret af store hjortedyr. Skovbruget oplever også vildtskader, og selv private haveejere begynder at have problemer med hjortene.

Ingen ved præcist, hvor meget kron- og dåvildt, der er i Danmark, men vildtudbyttestatistikken giver en tydelig indikation på væksten. I begyndelsen af 1900-tallet var kronvildtet næsten udryddet, mens der i jagtåret 2022/23 blev skudt mere end 10.000 kronvildt. Dåvildt lå endnu højere med ca. 12.000 nedlagte dyr. Danmarks Jægerforbund vurderer på den baggrund, at kronvildtbestanden er på cirka 30.000 dyr, og bestanden af dåvildt omkring 40.000.

Trofæjagt og alt for

meget foder

Den voldsomme vækst skyldes for det første, at der næsten altid er rigeligt med føde til hjortene på landmændenes vintergrønne mar-

Læs mere om hjortevildtforvaltning i Danmark her: <https://bit.ly/4aZvoav>

Læs Den Nationale Hjortevildt-gruppens forslag til problemformulering: <https://bit.ly/3RW-nINz>

Miljøministeriet Miljøstyrelsen **12**

Vildtinformation 2024

ker med efterafgrøder eller vinter-sæd. De grønne marker fungerer som et attraktivt tagselvbord, når hjortene ellers mangler føde, og desuden lægger mange jægere foder ud til vildtet.

For det andet er der en udpræget tendens til, at hjortejægere hellere vil nedlægge et handyr med et stort gevir end dåer, hinder og kalve. Dermed bliver andelen af hundyr og kalve unaturligt høj, og det accelerer bestandenes vækst yderligere.

”Jeg har personligt svært ved at forstå, hvorfor trofæet har større betydning end det at bidrage til

et sundt forvaltningsarbejde, men sådan er det desværre for nogle jægere,” siger Jan Eriksen.

”I Vildtforvaltningsrådet er vi dog enige om, at det vil være ideelt, hvis 50 procent af de dyr, der bliver nedlagt, er kalve, 25 procent er hundyr og 25 er procent handyr. Sådan ser det slet ikke ud i dag, hvor der bliver skudt uforholdsmæssigt mange hanner.”

Revision af regionale jagttider

I det kommende år vil både det nationale og de regionale hjortevildtgrupper derfor arbejde med ideer til, hvordan bestandsudviklingen kan blive trukket i en anden retning.

”I de regionale hjortevildtgrupper er alle organisationerne fra Vildtforvaltningsrådet repræsenteret undtagen Dansk Ornitologisk Forening, og de er tæt på den

praktiske virkelighed. Dermed er det helt oplagt, at de skal spille en mere aktiv rolle, når vi skal udarbejde den adaptive forvaltningsplan,” siger Jan Eriksen.

De regionale hjortevildtgrupper skal blandt andet inddrages i opgaven med at rydde op i de mange regionale jagttider i håb om, at en mere gennemskuelig styring af jagttiden kan blive et redskab i en ny forvaltningsstrategi.

Samforvaltning er at foretrække

Blandt de øvrige redskaber til at stabilisere bestandene peger Jan Eriksen på samforvaltning og mere oplysning om de negative effekter af fodring. Samforvaltning indebærer, at jægere og lodsejere samarbejder på tværs af ejendomme og koordinerer jagterne eller eventuelt arrangerer fælles jagter i større områder.

På den måde er det muligt at få en fælles afskydningsstrategi, som gør op med den ensidige troføjagt og sikrer, at der bliver skudt flere hundyr og kalve. Det kan på lidt længere sigt skabe bedre balance i bestandene.

Oplysning om de negative effekter af vildtfodring er også vigtig i forhold til forvaltningen af hjortevildt, mener Jan Eriksen. Fodring af vildtet kan ganske vist i nogle tilfælde holde hjortene væk fra markerne og forhindre dem i at ødelægge afgrøder, men fodring er sjældent godt for dyrene. I man-

ge tilfælde kan de slet ikke tåle det udlagte foder, fordi det har et alt for højt indhold af let fordøjelige kulhydrater.

Når hjortevildtet har adgang til den slags lækre fødekilder, bliver den magre afgræsning i den lysåbne natur desuden mindre attraktiv, og det er uheldigt for biodiversiteten.

”Kronvildt har en vigtig funktion i økosystemet, fordi de med deres græsning kan forhindre tilgroning af de lysåbne naturtyper, som har en særlig flora og fauna. Det er nok så vigtigt i en tid, hvor biodiversiteten er under pres, især i den lysåbne natur,” påpeger Jan Eriksen.